

OBZOR

Informační časopis *O B C E T M A Ň*

Ročník XXXV.

Listopad 2023

Číslo 11/2023 (405)

**Když dlouho listí nepadá,
tuhá zima se přikrádá...**

stará česká pranostika

Z HISTORIE OBCE

Historia magistra vitae

Historie je učitelka života ... celá slavná věta zní v originále takto: *Historia est testis temporum, lux veritatis, vita memoriae, magistra vitae, nuntia vetustatis* – a v českém překladu: **Historie je svědectvím času, světlem pravdy, životem paměti, učitelkou života, zvěstovatelkou dávných dob.** Podívejme se v roce 2022 na historii Tmaně z tohoto pohledu a připomeňme si každý měsíc nějakou událost ze života Tmaně, Lounína, Slavík či Havlíčkova Mlýna a v jejím odkazu hledejme nápady, myšlenky a poučení pro úspěšné pokračování v díle předcházejících generací, díky jimž je dnes Tmaň dobré místo k bydlení. Tmaň si to určitě zaslouží ...

**155. výročí položení základních kamenů Národního divadla v Praze (1868-2023),
140. výročí otevření Národního divadla (1883-2023)
a 40. výročí jeho znovuotevření (1883-2023).**

Trochu historie ...

Myšlenka vybudování důstojného kamenného divadla se rodila od podzimu 1844 na poradách vlastenců v Praze a začala se realizovat žádostí o „privilej na vystavění, zařízení, udržování a řízení“ samostatného českého divadla, kterou stavovskému výboru českého sněmu 29. ledna 1845 předložil František Palacký. Privilej byla udělena už v dubnu 1845. Teprve však za šest let – v dubnu 1851 - vydal mezitím ustavený Sbor pro zřízení českého národního divadla v Praze první veřejné provolání k zahájení sbírek. O rok později byl z výnosu prvních sbírek zakoupen pozemek bývalé solnice o rozloze necelých 28 arů, který sice předurčil nádhernou polohu divadla na vltavském břehu proti panoramatu Hradčan, zároveň však svou stísněností a lichoběžníkovým tvarem vytvořil těžké podmínky pro autory budovy.

Období Bachova absolutismu zarazilo přípravy stavby a podpořilo koncepci skromné prozatímní budovy, která byla postavena na jižní části divadelního pozemku architektem Ignácem Ullmannem a otevřena 18. listopadu 1862. Budova Prozatímního divadla se pak stala součástí stavby definitivního Národního divadla; její vnější plášť je dodnes patrný ve zvýšené části zadního traktu stavby a vnitřní prostorové dispozice byly zahlazeny až při poslední rekonstrukci budovy Národního divadla v letech 1977-1983.

Zároveň s realizací tohoto minimálního programu, prosazovaného F. L. Riegreem a Zemským výborem, nastala velká ofenziva mladých pokrokových zastánců původní velkorysé koncepce budovy (Sladkovský, Tyrš, Neruda, Hálek). Ti se v roce 1865 dostali do čela Sboru a vyzvali třiatřicetiletého profesora pozemního stavitelství na pražské technice, architekta Josefa Zítka, aby vypracoval návrh Národního divadla. Ten pak zvítězil v dodatečném konkurzu a roku 1867 mohly začít práce na staveništi. Dne 16. května 1868 došlo k slavnostnímu položení základních kamenů, v listopadu byly dokončeny základy, r. 1875 dosáhla novostavba „glajchy“ a r. 1877 bylo divadlo pod střechou.

Národní divadlo bylo poprvé otevřeno 11. června 1881 na počest návštěvy korunního prince Rudolfa. Odehrálo se v něm ještě dalších 11 představení, pak byla budova uzavřena pro dokončovací práce. Uprostřed nich, 12. srpna 1881, došlo k požáru, který zničil měděnou kupoli, hlediště i jeviště divadla. Požár byl pochopen jako celonárodní katastrofa a vyvolal obrovské odhodlání pro nové sbírky: za 47 dní byl

vybrán milion zlatých. Tomuto nadšení národa však neodpovídaly zákulisní boje, které se rozhořely po katastrofě. Prof. arch. Josef Zítka byl odstaven a na rekonstrukční práce byl povolán jeho žák arch. Josef Schulz. Ten prosadil rozšíření budovy o nájemný dům dr. Poláka, který stál za budovou bývalého Prozatímního divadla, začlenil tuto budovu do stavby Národního divadla a zároveň poněkud pozměnil prostorové dispozice hlediště, aby zlepšil viditelnost. S velkým citem přitom respektoval styl Zítkovy budovy, a podařilo se mu tak spojit tři budovy různých autorů do absolutní stylové jednoty.

Budova Národního divadla byla otevřena 18. listopadu 1883 představením Smetanovy slavnostní opery Libuše, pro tuto příležitost zkomponované. Budova, technicky dokonale vybavená (elektrické osvětlení, ocelová konstrukce jeviště), sloužila bez velkých přestaveb skoro sto let. Až 1. dubna 1977 bylo Národní divadlo představením Jiráskovy Lucerny na více než šest let uzavřeno. Za vedení hlavního projektanta Ing. arch. Zdeňka Vávry začala jeho generální rekonstrukce. Rozsáhlá přestavba spojená s dostavbou okolí divadla, byla ukončena k závaznému termínu, kterým bylo datum 100. výročí otevření: 18. listopad 1983. V tento den byla historická budova opět představením Smetanovy Libuše předána veřejnosti. Tolik se dočteme na webových stránkách Národního divadla o jeho historii. My k tomu dodejme, že dne 22. listopadu 1983 se konalo slavnostní představení Smetanovy opery Libuše pro zástupce míst, odkud pocházejí základní kameny a kde byli přítomni i zástupci naší obce. O roli, jakou zde sehrála Tmaň a její občané – ti dříve narození i ti současní – si přiblížíme v následujících dvou příspěvcích. Nejprve se vrátíme na samotný počátek – k základnímu kameni z Tmaně.

Odevzdání základního kamene

Před 155 lety se začala psát historie, v které důležitou roli hraje i naše Tmaň. V sobotu 16. května 1868 proběhla hlavní slavnost odevzdávání základních kamenů ke stavbě Národního divadla v Praze. Jako úvod k hlavní slavnosti se v pátek dne 15. května 1868 v Praze konalo slavnost převezení a odevzdávání základních kamenů z Boubína, Práchně, **Tmaně**, Domažlic, Svatoboru, Vyšehradu, Chrasti a Doudleb. Takto o této události informovaly ve svém sobotním vydání dne 16. května 1868 na straně 2 Národní listy:

Odevzdávání základních kamenů.

*Jako úvod k hlavní slavnosti dnešní sloužila včera slavnost převezení a odevzdávání základních kamenů z Boubína, Práchně, **Tmaně**, Domažlic, Svatoboru, Vyšehradu, Chrasti a Doudleb, jež z přístavu na Vejtoni na staveniště dopraveny býti měli.*

Kameny byly na Vejtoni vloženy na ozdobené chvojím a praporečky tři vozy, každý s trojnásobným spřežením. Okolo čtvrté hodiny shromáždily se na Vejtoni dvě banderia našich bodrých Hanáků, zpěvácké spolky budějovický (s praporem), milevský (s praporem) a netolický; veliký počet studentstva v staročeských svých čapkách, čty

Sokolů a veliké zástupy lidu. Na první vůz byly položeny kámen z Čerchova z bojiště domažlického, kámen z Boubína a kámen z Práchně, ozdobené četnými věnci a trojbarevnými stužkami; **na druhý povoz vloženy kameny z hory „Zlatého koně“ čili „Kotyše“ u Tmaně**, ze Svatoboru v Šumavě, z Doudleb a z Trocnova, na třetím povozu, jenž čekal před Vyšehradem byl kámen z Vyšehradu. Slečny Anna Wagnerova z Domažlic, Růžena Rosenfeldova, Marie Fastrova, Salomona Klementova z Prahy a Berta Rožánková z Budějovic aj. Novotná, jakož některé jiné dámy ozdobily kameny četnými věnci a kytkami a doprovázely tytéž s průvodem na staveniště. Když se byl průvod sestavil, hnul se z Vejtoneš přes Slovanský vrch, na Karlovo náměstí a dále k staveništi.

V čele průvodu jel povoz se sličnými Hanačkami, za tímto dvojí banderium Hanáků, sbor studentský, zpěvácké spolky s prapory, povozy s kameny, kolem nichž kráčeli Sokolové s praporce v rukou, opět sbor studentský a nepřehledné zástupy lidu.

Rozumí se samo sebou, že jak ulice, tak i okna byly plny diváků a průvod pozdravován po celé cestě svoláváním Slávy. Na rohu Spálené ulice, kde v oknech domu p. Brannera stáli dr. Branner a slovanští hosté profesor Lamanský z Petrohradu, hrabě Kiselev z Ruska a kněžna Galicynová, svoláváno velmi bouřlivě Sláva, podobně i před bytem našeho Purkyně na Spálené ulici. U staveniště, kde nával lidu byl nesmírný, očekávali průvod předseda výboru a sboru divadelního, Moravan p. Ferd. Urbánek, dr. Sladkovský, architekt p. Zítek a stavitel p. Havel. Když byly kameny složeny k staveništi, předstoupil mluvčí deputace vyšehradské p. Ant. Čihák, městský rada a oslovil p. Urbánka následovně: Odevzdávám základní kameny ze starého Vyšehradu, který byl kolébkou osvěty české. Podáváje kámen z útrob Vyšehradu, doufám, že národní divadlo naše bude sloupem k chrámu osvěty a slávy národa našeho. Na zdar! (Bouřlivé, tisíceré „Na zdar!“) zástupce, jenž odevzdával kámen z Práchně, oslovil předsedu p. Urbánka takto: Přijměte tento kámen na důkaz věrného souhlasu svorného, s jakým my venkované sprovázíme podniknutí vaše. Položte jej k druhým kamenům, jako on svorně bude spočívati vedle ostatních, slouže celku, tak i my venkované tvořiti budeme s vámi vždy svorný celek; zejména pak my Šumavané zůstaneme věrni heslu: Necht' to v Čechách jak chce chodí, Šumavan se neodrodí. Na zdar svornosti! (Hlučné Na zdar! A Sláva!) Dr. Škarda odevzdal kámen čerchovský s následujícími slovy: Na severním úpatí Šumavy strmí slavný vrch Čerchov, svědek vítězství našich předků, vrch, na jehož blízku Samo porazil Dageberta, kde Břetislav zahnal četné voje markraběte Ottona, kde husité zničili roty křížáků. Čerchov druží se i nyní k památce statných Chodů; přijměte kámen z něho k druhům ostatním na důkaz, že mezi Chody posud žije láska k národu a že Šumavané všichni stojí za lásku k národu a že Šumavané všichni stojí za slávu vlasti a žehnají dílu vašemu, jemuž svolávám „Na zdar!“ (Hlučné Na zdar!). P. Česlav Ludíkar odevzdal kámen bezděkovský (z Boubína) s tímto oslovením: Obec bezděkovská, jako předměstí strakonické, odevzdávajíc kámen tento chce dát najevo své smýšlení vlastenecké a osvědčiti, že žije a mře pro odvěká práva vlasti naší, jichž chceme svorně hájiti a jimž svoláváme „Na zdar!“ (Hlučné Na zdar!)

Největší nadšení vzbudilo oslovení spanilé slečny Berty Rožánkové z Budějovic, která odevzdávajíc kameny z Doudleb a Trocnova jasným a zvučným hlasem přednesla výrazně následující oslovení: „Jižní Čechy honosí se rodištěm nejznamenitějšího muže a bohatýra národa českého a posílají vám z rodiště slavného Jana Žižky z Trocnova kámen základní; zároveň odevzdávám vám i kámen z Doudleb a z mohyl starožitných k stavbě našeho chrámu umění, jehož zdaru svolávám srdečné: Na zdar! (Nadšené dlouhotrvající: Na zdar a Sláva!)

Kámen „Zlatý Kůň“ z Tmaně odevzdán jest s následující základní listinou:

„Základní kámen tento jest úryvek z památného vrchu „Zlatý Kůň“, nalézajícího se mezi Koněprusy a Tmaní blíž královského města Berouna.

Příčiněním podepsaných byl na místo stavební důstojného národního divadla v pátek dne 15. května 1868 totiž před svatým Janem Nepomuckým slavnostně dodán.

Čeněk Mareš, velkostatkář v Suchomastech. – František Nolč, velkostatkář na Tmaní. – P. František Havlíček, farář tmaňský. – Josef Macourek, národní učitel ze Suchomast. – Ferd. Mellena, vychovatel dítek p. Nolčových. – Frant. Dvorský, mlynář v Tmaní. – Ant. Braum, farní učitel v Tmaní. – Josef Mladý, podučitel v Suchomastech. – Čeněk Matoušek, hospodářský správce v Tmaní. – Josef Škoda, představený v Tmaní.

Když byly ještě odevzdány kameny ze starobylého kláštera benediktinského u Chrasti s přiměřeným oslovením p. Patočkou, měšťanostou v Chrasti, a kámen záhlenický z Moravy ještě došlý, odpověděl p. F. Urbánek deputacím následujícími jadrnými slovy:

Velectění pánové a velectěná slečno!

Mám čest složit vám tolikrát díky, kolikrát dokázali jste odevzdáním kamenů onu vřelou lásku k vlasti a národu svému. Jsem přesvědčen, že tatáž láska, která s takovou obětavostí a horlivostí základní kameny z dalekých končin nám sem dopravila, dovede také i dokonati dílo skvělé, které začala a doufám, že tento chrám národního umění, jež zakládáte, bude důstojný jména slovanského i českého. Za záslužné namáhání a vzornou horlivost, kterou jste pánové osvědčili, volám všem dodavatelům těchto základních kamenů: „Na zdar!“

Bouřlivé „Na zdar!“ rozlehlo se na to povětrím a ukončilo tuto část slavnosti, která důstojně zahájila v předvečer svatojánský národní svátek náš.

40 let od znovuootevření Národního divadla

Od slavnostního znovuootevření Národního divadla v Praze 18. listopadu 1883 uplynulo čtyřicet let. Mezi diváky druhé premiéry opery Libuše Bedřicha Smetany byli 22. listopadu 1983 také členové delegací šestadvaceti míst, které poskytly jeho historické budově základní kameny symbolizující, že stavba tohoto stánku umění byla věcí celého národa. Reportáž z této události byla uveřejněna v okresním týdeníku BUDOVATEL, kterou pro oživení vzpomínek uveřejňujeme.

Být při tom. Slavnostní představení v Národním divadle.

Vlasta Dolejšová.

Troufnu si tvrdit, že rekonstrukci historické budovy Národního divadla a výstavbou kolem ní žil celý náš národ. Kolik se toho napsalo a řeklo. Když tenkrát v dubnu roku 1977 spadla poslední opona po představení Jiráskovy Lucerny a odešli diváci, když se svojí Zlatou kapličkou rozloučili umělci a všichni zaměstnanci, připadla všem doba do znovuootevření Národního divadla dosti vzdálená. Chodili jsme potom okolo a pozorovali, jak se mění vnější tvář divadla. Vyrostlo lešení, na místě Chourových domů se začala propadat hluboká jáma. Pracovalo se do pozdních večerů i za těžce se probouzejících úsvitů tak, aby se pozvolna okrášlovaly stoleté skráně tohoto vpravdě památníku našich národů.

Rostla Nová scéna, provozní budova, uvnitř Národního divadla se střídaly stovky lidí mnoha umů. Národní divadlo a jeho okolí po několik let krásnělo před očima nás všech. Vynikající organizace práce, plné využití podniků i družstev z celé Československé socialistické republiky a hlavně – nesmírné pracovní nadšení všech, kteří se často přímo prali s úkoly s rekonstrukcí související, přineslo své sladké plody.

Dne 10. listopadu 1983 otevřelo po šesti letech Národní divadlo opět svoji náruč lidu této země. Těm, jejichž předkové sbírali před sto lety krejcar ke krejčárku na jeho dostavbu, těm, kteří je ctí a chtějí uchovávat jeho klenot z nejcennějších i pro příští generace.

Stovky lidí v krásném omládlém hledišti tohoto stánku naší kultury, v čele s nejvyššími představiteli našeho státu. Netrpělivi, dojatí a rozechvělí ti, jimž bylo předáno do užívání, umělci a zaměstnanci divadla. I ti, kteří nemohli nemyslet na pot a úsilí, jež to vše stálo, na problémy se spodními vodami, s výrobou některých dříve běžných, dnes téměř nedostupných drobností. Vždyť vše muselo klapat podle nesmiřitelných hodiněk plánu. Desítky lidí v okolí divadla, tisíce u televizních obrazovek. Těch, kteří alespoň trošičku chtěli být při tom.

Mezi těmi tisíci, kteří v ten podvečer plně prožívali slavnostní okamžik a v duchu přáli našemu Národnímu do dalších století to nejlepší, jsem byla i já. Bylo to o to krásnější, že v tu chvíli jsem se již mohla těšit na chvíli, kdy se za čtyři dny otevrou majestátně dveře Národního divadla i pro mne. Druhá premiéra Smetanovy Libuše, dne 22. listopadu byla totiž věnována zástupcům míst, odkud pocházejí základní kameny divadla. Na jednom z nich je nápis Zlatý kůň, a tak se této cti dostalo i občanům našeho okresu – zástupcům obcí Tmaň a Suchomast. Pozvali mě, abych jela s nimi. Pár slovy lze těžko popsat pocity, které člověk má, když po letech oprav, vlastně mezi prvními, do Národního divadla vstoupí. Snaží se o zapamatování každého detailu, každého slova tak, aby se mohl podělit s ostatními. Věřte, není to lehké.

Je 22. listopad 1883, 17 hodin 20 minut. Národní divadlo se v tuto chvíli otevírá i nám. Z vestibulu sestupujeme kolem bust slavných do nově vybudovaných překrásných šaten a odtud vede naše cesta do druhého suterénu, do zrekonstruovaného prostoru základních kamenů. Kolem sebe slyšíme měkkou hanáčtinu, přízvuk od Plzně a mnoho dalších odstínů našeho jazyka z Čech a Moravy. Tmaňští a Suchomastští jdou pochopitelně nejprve ke kameni, na němž je vytesán nápis Zlatý kůň. Ano, díky tomu, že byl před 115 lety sem do Národního divadla dopraven, jsou oni dnes tady.

Slova se ujímá docent Václav Rybařík, který zkoumal vše kolem kamenů a dozvídáme se mnoho zajímavého o jejich historii. O náhodném objevení toho hlavního, v němž jsou uchovány dobové a několik dní i současné dokumenty našich národů. A potom už všichni s trochou rozechvění vstupují do hlediště. Ano, je to opravdu Zlatá kaplička, zářící a impozantní. Uchvátit musí každého nad oponou známé Národ sobě, slova, jež stále platí a současnost jim dává zcela konkrétní význam.

Zaznívají první velebné tóny přede hry k Smetanově Libuši. Využívám fantastické možnosti prohlédnout si v klidu celé divadlo. Zvýšený vestibul s bustami Zdeňka Štěpánka, Karla Čapka, Bohuslava Martinů, Eduarda Vojana a dalších, kuloár parteru, na jehož čelní stěně čtu text připomínající rekonstrukci a dostavbu. V bufetu prohlížím obraz národního umělce Karla Součka na téma Sbírání příspěvků na stavbu. Prochází chodbami, dostávám se do hlavního foyeru s díly Mikoláše Alše a Františka Ženíška, obdivuji krásu obnovených Alšových lunet „Vlast“. Následuje foyer a obrazárna I. galerie, kde mezi bustami nacházím i tváře těch, kteří se jistě chtěli moc dožít těchto chvil – Vítězslava Vejražky a Karla Högra.

Vše, co mne obklopuje, jde slovy opravdu těžko vyjádřit. Mám možnost si promluvit s těmi, které k divadlu patří – uvaděčkami, šatnářkami, bufetářkami, provozními. Většina z nich tu byla i před rekonstrukcí. Vracely se rády. „Své“ divadlo milují. Od nich se také dozvídám, že v divadle kromě dárců kamenů jsou přítomni i potomci Bedřicha Smetany.

A potom již přichází okamžik z nejkrásnějších. Je první přestávka a delegace z různých koutů Čech a Moravy se řadí před prezidentským salónek, kde jsou přijaty ředitelem Národního divadla profesorem J. Pauerem. V čele kráčí v krásných krojích zástupci z Chodska. Řada přichází i na nás. Předseda Místního národního výboru Tmaň Karel Zbuzek, za Suchomastské František Veselý předávají J. Pauerovi krásné broušené vázy jako upomínku na tento den a dar divadlu. Spolu s nimi desky s mnoha materiály o kulturním životě v obou obcích, o kamení ze Zlatého koně a na ukázkou kus vbroušený a zasazený do sametu. V tu chvíli jsme všichni trochu dojatí. Umocňují to ještě slova Františka Zacha ze Tmaně, jenž promlouvá za všechny přítomné:

Vážený pane řediteli Národního divadla, vážení slavnostní hosté!

Jménem přítomných zástupců obcí a měst, odkud byly před 115 lety dovezeny do základů Národního divadla památné symbolické kameny ze všech významných míst dějin našeho národa, děkuji ředitelství Národního divadla za pozvání na dnešní slavnostní představení k oslavám stého výročí činnosti naší první divadelní scény.

Za podpory lidu a státních orgánů bylo naše Národní divadlo k stému výročí renovováno a byla provedena zdařilá zástavba jeho okolí. S obdivem pohlížíme na to, co zde bylo za šest let vykonáno. I když Pražanům doba dostavby a rekonstrukce divadla jistě ztěžovala každodenní život, mohou se nyní v hrdostí pochlubit návštěvníkům Prahy s nádherným dílem.

Také ředitelství divadla spolu s herci a ostatními umělci měli po dobu celé rekonstrukce omezené divadelní možnosti. Teď nejenom že se po šesti letech vrací zpět na svoji divadelní scénu, ale dostávají navíc Novou divadelní scénu, která poskytne tvůrcům nebývalé inscenační možnosti.

Dnešní divadelní představení věnované nám, zástupcům míst odkud pocházejí symbolické kameny do základů divadla – nás naplňuje hrdostí, že ředitelství Národního divadla na tradice dodání těchto kamenů nezapomnělo a k tak významné oslavě naší první divadelní scény – nás pozvalo. A to nás zavazuje.

Občané pozvaných obcí a měst se rozhodli předat zástupcům Národního divadla k stému výročí oslav upomínky, které by příštím generacím připomněly pokračující tradici darů občanů v návaznosti na kulturní odkaz minulosti.

Všichni si společně přejeme, aby Libušinu proroctví, které dnes závěrem slavnostního představení zazní v prostorách divadla – zaznělo vysoce aktuálně – zejména v dnešní době, době stupňujícího se zápasu za udržení míru. Do další stovky let přejeme Národnímu divadlu v míru a pohodě hodně nových tvůrčích úspěchů.

Potom ještě několik neformálních a veselých vět, slavnostní připítek. Opouštíme prezidentský salónek, přímo nabitý atmosférou sounáležitosti tohoto okamžiku.

Nádherný lustr v hledišti opět potěmňuje. A najednou je tu závěrečné proroctví kněžny Libuše, tolik aktuální ve všech dobách naší vlasti, o to více v té nepřiliš klidné době současné. Hynaisova opona a za ní železná se spouštějí. Domů se nám nikomu nechce. Tmaňští a Suchomastští si pro své obce odvázejí pamětní medaile s darovací listinou, v níž čtu krásná slova:

„V upomínku na Vaši návštěvu Národního divadla v době významných výročí českého divadla a české hudby – velkolepého svátku naší kultury, která svými kořeny sahá hluboko do minulosti a je stále živá. Zachovejte jí svoji lásku.“

Ručičky hodinek se pomalu posunují k poslední hodině 22. listopadu 1883. den, na který my, jež jsme mohli být při tom, asi nikdy nezapomeneme.

**Tmaňší účastníci slavnostního představení v Národním divadle,
z nichž mnozí již nejsou mezi námi:**
**Horáček Jaroslav, Michalska-Horáček Maria Teresa, Macourek František,
Macourková Milada, Novák Zdeněk, Nováková Marie, Pavlásek Pavel,
Pavlásková Bohunka, Plátěnka Antonín, Plátěnková Milada, Reng Pavel,
Řezníček Jiří, Svobodová Eva, Segmüllerová Ludmila, Segmüller Václav,
Svoboda Bohumil, Svobodová Běla, Zach František, Zbuzek Karel, Zbuzková
Milena.**

Základní údaje o představení z programu vydaného k tomuto představení:

**SLAVNOSTNÍ PŘEDSTAVENÍ
PRO ZÁSTUPCE MÍST,
ODKUD POCHÁZEJÍ
ZÁKLADNÍ KAMENY
NÁRODNÍHO DIVADLA
II. PREMIÉRA**

**BEDŘICH SMETANA
LIBUŠE**

Slavnostní zpěvohra
o třech jednáních
(šesti obrazech)
na slova Josefa Wenziga

Dirigent
zasloužilý umělec **Zdeněk Košler**

Režisér
zasloužilý umělec **Karel Jernek**

Scéna
národní umělec **Josef Svoboda**

Kostýmy
Olga Filipi j. h.

Scenář
zasloužilý umělec **Milan Maří**

Choreografická spolupráce
národní umělec **Jiří Němeček**

Libuše, česká kněžna	Libuše Macháčková - Hrubá
Přemysl ze Stadic	Jaroslav Souček
Chrudoš od Otavy	zasloužilý umělec Antonín Švorc
Šťáhlav na Radbuze, jeho bratr	Miroslav Kopp
Lutobor z Dobroslavského Chlumce, jejich strýc	zasloužilý umělec Jaroslav Horáček
Radovan od Kamena mosta	Ivan Kusnjer
Krasava, Lutoborova dcera	Antonie Denygrová
Radmila, sestra obou bratrů	Drahomíra Drobná
Čtyři ženci (za scénou)	Božena Effenberková
	Anna Bortlová
	zasloužilá umělkyně Libuše Márová
	zasloužilý umělec Miroslav Švejda

Kmeti, leši i vladykové – Panny a děvy z dvora Libušina – Přemyslova čeleď – Lid

Děj se koná na Vyšehradě, ve Stadicích, v hornaté krajině za dob pohanských

Asistentka režie
Marcela Lemariová

Asistentka choreografie
Nadja Sobotková

Představení vede
Václav Vitouš

Text sleduje
Kateřina Kučerová
a Ivona Zelinková

Orchestr Národního divadla,
laureát státní ceny KG,
operní sbor a balet
Národního divadla
Sólo na violoncello
Jiří Vodrážka
Hudební příprava
Jiří Pokorný
Dekorace, kostýmy a vlásenky vyrobil
umělecký kolektiv dílen
Národního divadla

Věškerá práva k provozování tohoto díla zajišťuje DILIA Praha

Po zahájení není dovolen vstup do hlediště – Přestávka po 2. a 4. obraze

NÁRODNÍ DIVADLO, DNE 22. LISTOPADU 1983 V 19.00 HOD.

autor Jaroslav Horáček

NÁBOŽENSKÝ ŽIVOT V OBCI

Církev římskokatolická

Mše sv. v kostele sv. Jiří ve Tmani se koná v obvyklém termínu – tzn. čtvrtou sobotu v měsíci, která připadá na sobotu 25. listopadu 2023 v 16:30 hodin.

Aktuální ohlášky nebo informace o mších sv. a o životě v Římskokatolické farnosti Žebrák najdete na webových stránkách www.farnostzebrak.cz.

Nejbližším místem, kde mohou věřící z Tmaně a okolí navštívit v Římskokatolické farnosti Žebrák každou neděli v 8:00 hodin ráno a středu v 16:30 hodin odpoledne mši sv., je kostel Narození Panny Marie ve Zdicích.

autor Jaroslav Horáček

Církev československá husitská

V říjnu se konala velice zajímavě pojatá přednáška JUDr. Miroslava Houšky s názvem Jan Žižka k výročí nejvýznamnějšího vojevůdce naší země. Byla uspořádána dne 5.10. ve Tmani a 11.10. na den výročí smrti Jana Žižky také v Rudné, kde byla při této příležitosti uspořádána výstava obrazů malířek Ivety Kohelové a Evy Hlaváčové a malíře Podbrdská Václava Viléma Šestáka, člena Náboženské obce Církve československé husitské ve Tmani. Přednášku navštívil i patriarcha CČSH Tomáš Butta s manželkou Evou (farářka CČSH v Řevnicích). Rádi zveme též na stále probíhající výstavy Václava Viléma Šestáka v Hořovicích a na zámku Zbiroh. I letos chystáme jeho výstavu při adventu ve Tmani ve Sboru Jiřího z Poděbrad.

Dne 27. 10. 2023 se CČSH ve Tmani účastnila lampiónového průvodu pořádaného Sborem dobrovolných hasičů ve spolupráci s OÚ Tmaň. Průvod je již tradičně zakončen u pomníku padlých z I. a II. sv. války položením věnců členkami SDH, čestnou stráží s poděkováním našim předkům za dar největší oběti - života, abychom my mohli žít ve svobodné zemi. Modlitba za pokoj a mír v naší vlasti a na celém světě a zpěv hymny již tradičně uzavírají průvod, po kterém hasiči připravili ještě občerstvení před hasičskou zbrojnicí. Děkujeme SDH a OÚ Tmaň za důstojnou oslavu nejvýznamnějšího svátku naší vlasti.

Dne 28. října 2023 se opět konal pietní akt na Vítkově za účasti zástupců státu, AČR, ČsOL MO ČR a různých spolků, rovněž NO CČSH ve Tmani byla zastoupena. Od 11:00 hodin byla již podruhé „Modlitba za domov“ vysílána v přímém přenosu ČT. I zde byla tmaňská NO účastna a podpořila tak kaplanku AČR Veroniku Moravcovou z naší církve (druhou kaplanku v historii české armády).

Den oslavy svobody a demokracie, tak draze vykoupený krví našich předků, pokračoval pro nás na tmaňském hřbitově, kde jsme se se zástupci OÚ, paní Terezou Cholevovou a panem Petrem Krejčím setkali s členy Praporu SOS Falknov nad Ohří, kteří pravidelně navštěvují obec, aby vzdali hold tmaňskému rodákovi prof. Antonínu

Krbcovi. Prof. Krbec byl zastřelen při výkonu služby při obraně státu v roce 1938. Děkujeme za udržování tohoto významného pietního aktu. Při jednání s Ministerstvem obrany bylo sděleno, že je možné opravit hrob A. Krbce z dotací, které MO ČR vypisuje. Věříme, že se to podaří do kulatého výročí 2028, stejně tak i poničený vojenský hrob v blízkosti.

Dne 28. října od 15:00 hodin se konala slavnostní Bohoslužba s hymnou a s účastí s. vikářky Růženy Adamové, berounské farářky Markéty Macháčkové. Rovněž jsme položili květinu u pomníku ve Tmani u školy a od 18:00 hodin se sešla CČSH také v kapli Mistra Petra z Koněprus, odkud po slavnostní promluvě vyšel tradičně lampinový průvod k pomníku na návsi v Koněprusích.

Oslavy se konaly též 29. 10. v Rudné u pomníku T.G. Masaryka. Děkujeme bratru kazateli Erikovi Šilhavému za krásnou promluvu a zajištění celé akce i besedy s válečnými veterány. Rudenským skautům děkujeme za hojnou účast, čestnou stráž i vyvěšení státní vlajky. Zastoupení NO CČSH ve Tmani ani zde nechybělo. Děkujeme tímto ještě jednou panu Jozefu Buckovi za vyrobení stojanu na informační tabuli k pomníku. Zjistili jsme, že se informační tabule vysvětlující zvláštní pomník osvědčuje, připomíná návštěvu T.G. Masaryka, vztah českých legií k prvnímu prezidentovi i odkaz Mistra Jana Husa, nevzdat se pravdy a svobody, pravdu nejen mluvit, ale také žít a pro pravdu i položit život.

Listopad 2023

Bohoslužby pravidelně každou neděli v 16:00 hodin

Dne 2. 11. od 17:00 hodin Bohoslužba - vzpomínka na zesnulé "Dušičky" Sbor Jiřího z Poděbrad ve Tmani a ZAHRADA TÍCHA - farní zahrada určená k procházce a meditaci. Přijďte brankou u zastávky od 17:00 hodin, Světlušky tu pro Vás rozsvítily.

Dne 2. 11. od 10:00 hodin Bohoslužba - vzpomínka na zesnulé "Dušičky" Rudná Husův dům.

Dne 4. 11. od 17:00 hodin Bohoslužba - vzpomínka na zesnulé "Dušičky" kaple Mistra Petra z Koněprus v Koněprusích.

Dne 5. 11. od 14:00 hodin Bohoslužba - vzpomínka na zesnulé "Dušičky" Rudná Husův dům.

Dne 5. 11. od 16:00 hodin Bohoslužba - vzpomínka na zesnulé "Dušičky" Sbor Jiřího z Poděbrad ve Tmani.

Dne 17. 11. od 17:00 hodin Sváteční ztišení a modlitba za pokoj a mír Sbor Jiřího z Poděbrad ve Tmani.

Dále zveme:

Dne 8. 11. od 17:00 hodin na přednášku o výtvarníkovi Františku Bílkovi do Husova domu v Rudné (nebo stejný den od 14:00 hodin do Domova seniorů v Rudné) - přednáší PhDr. Martin Jindra, člen CČSH. František Bílek byl členem CČSH, Bílkův syn sloužil jako farář v Rudné. Bílkovými uměleckými díly je vyzdobeno mnoho našich sborů.

Dne 10.11.2023 od 17:00 hodin Slavnostní Bohoslužba ke Dni válečných veteránů - kostel sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí

Dne 14.11. od 19:00 hodin Muzeum J. A. Komenského v Praze - Komenský Labyrint - uvedení díla Richarda Pachmana k výročí Komenského díla Labyrint. Účinkují mimo jiné Dita Hořínková, Filip Antonio, Jan Přeučil.

Přípravy na křest, svatby – neděle od 15:00 hodin ve Sboru Jiřího z Poděbrad.

Nové křestní přípravy dětí – neděle od 14:00 do 15:00 hodin

(po předchozí domluvě)

Kontakt: 602 766 899 FB: @ccshtman

autor Jana Šmardová

Dětské centrum světlušky

Říjen 2023

Říjnové počasí nám přálo, a tak jsme mohli se světluškami podniknout spoustu akcí venku. Hned z kraje měsíce jsme si připomněli husitského vojevůdce, nejvýznamnějšího v historii naší země, Jana Žižku. Nejen, že Světlušky pomohly vyzdobit sbor, ale dne 7.10. se octly v táboře samotného Jana Žižky. Naučily se spoustu potřebných dovedností jako je střílet z kuše, střílet pravým vrhacím prakem, šplhat po laně, uzlovat a zapojit vozy do vozové hradby, rozdělovat oheň, sekat sekerou a řezat obratně nožem. Děti krom toho psaly husím brkem a pravým inkoustem na pergamen, který si na schůzce vyrobily patinováním akvarelového papíru kávou. Zkrátka bylo toho mnoho, ale slavný vojevůdce se s tím nespokojil, došlo i na vědomostní otázky, ve kterých však všechny děti uspěly skvěle. Pro nefalšovaný husitský tábor nám stan i s pravými rekvizitami ochotně zapůjčil člen Berounských měšťanů, Stanislav Dupač. Jako Jan Žižka vystoupil věrně a herecky takřka profesionálně pan Martin Korf. O jednotlivá stanoviště se s velkým nadšením postarali někteří rodiče i přátelé. V husitském táboře se peklo, "co běželo kolem a letělo kolem" (buřty, chleba, jablka) a děti v rámci jednoho stanoviště připravily pro všechny ovocné a zeleninové špízy. Světlušky si vysloužily statečnou službou své zemi pravé husitské tričko s kalichem a dva prapory, které donesly do Sboru Jiřího z Poděbrad. Zde jim vojevůdce pogrataloval a předal diplomy. Těšíme se opět za rok, kdy si připomeneme 600 let výročí Jana Žižky. Děkujeme všem, kdo s námi zavítali do časů husitských.

V polovině října jsme kreslili krajinu kolem obce Tmaň, abychom připravili již několikátou dílnu Mikuláše Alše, významného českého malíře, který rád na konci svého života jezdil do Tmaně. Známe spoustu jeho obrázků husitů, ale i dalších z historie naší země a běžného života. I my se můžeme stát šikovnými malíři.

Dne 17. října k nám do Dětského centra zavítala Policie. Nebojte se, sice někdy rošťáčíme, ale nic jsme neprovedli. Naopak, zajímalo nás, jak se bránit zlu v podobě drog a kyberšikany. Besedu s dětmi si krásně připravili kapitánka Veronika Hřebíčková a poručík Marek Danko. Děti se vyptávaly, skvěle odpovídaly na otázky a rodiče, kteří besedovali od pěti hodin dále,

mohli být na své ratolesti hrdí. Přejeme všem zúčastněným, aby si v životě vedli tak dobře jako při tomto odpoledni PREVENCE a dokázali nástrahy včas rozeznat a upozornit na ně a hlavně nepodlehnout lákavému vábení. Dne 27.10. se i Světlušky zapojily hojně do průvodu, který tradičně uspořádal Sbor dobrovolných hasičů Tmaň ve spolupráci s OÚ Tmaň. Děkujeme za držení tradice lampiónového průvodu v předvečer státního svátku vzniku samostatného Československého státu. Snad to i malé děti pochopí, vedeni výchovou svých milých rodičů, že je to průvod naší vděčnosti za mír, svobodu a život v nádherné naší vlasti. Nikomu novodobý komerčně úspěšný Halloween nebereme, děti si ho jistě užily ve školce, škole i jinde. Zrovna tak, jako jsme řádění v maskách dopřáli i Světlušským na schůzce 31.10. Jen 27. 10. předvečer Státního svátku nechme krásně rozsvícený a důstojný bez strašáků.

Těšíme se za rok opět!

28.10. Státní svátek

29.10. Pietní akt s rudenskými Skauty u Husova domu v Rudné. Za Světlušky jsme předali krásné perníčky od paní Lenky Milerové jako poděkování, že nás opět zastoupili při oslavách.

Děkujeme Lence Milerové za krásné perníčky k Janu Žižkovi, Halloweenu i nádherné vlčí máky ke Dni válečných veteránů do pražského kostela sv. Mikuláše v Praze.

Listopad 2023

V barevném měsíci listopadu nás čeká i mnoho barevných aktivit. Pokračujeme v práci s hlínou, vyrábíme misky, kachle a pojedeme se podívat na výrobu opravdických kachlových kamen do Chodouně. Protože kde je dobře v zimě? Přeci u kamen. No, ale venkovní aktivity si nenecháme ujít.

Dne 2. 11. vyzdobíme Sbor Jiřího z Poděbrad a zahradu jako ZAHRADU TÍCHA - je určena vzpomínce na naše blízké, kterým můžete rozsvítit svíčku i vy, kteří to máte někam daleko. Sbor Jiřího z Poděbrad bude od 17:00 hodin otevřen pro každého příchozího. Vstup do zahrady brankou u autobusové zastávky.

Připravujeme vystoupení k vánočnímu stromku. Setkáme se již s řezbářem panem Petrem Dobrým. Budeme šít s Broditou a na prosinec máme překvápko. Jaké řemeslo souvisí se svátkem Lucie? Hádejte.

Naše aktivity můžete sledovat na FB stránkách @svetluskymtan, ale i v Našich Novinách, poberounském čtrnáctideníku, který zakoupíte v COOPu ve Tmani.

Aktivity Světlušek můžete podpořit darem na účet FIO BANKY č. ú.: 210 117 55 89. I s Vaší pomocí měníme svět k lepšímu.

Pravidelné schůzky Světlušek: Sbor Jiřího z Poděbrad každé úterý a čtvrtek od 15:00 do 16:30 hodin. Nové Světlušky se mohou ještě hlásit.

Pravidelné zkoušky pěveckého sboru hLásky - Sbor Jiřího z Poděbrad každé pondělí od 14:00 hodin.

autor Jana Šmardová

Z HISTORIE TMANĚ – 44. DÍL

Tmaňský místopis

Před několika měsíci jsem náhodně zjistil, že značná část tmaňského obyvatelstva vůbec nezná tmaňský místopis. A další měsíce mě v tom utvrdily.

Když někomu řeknu slovo Višňovka, nevěřili byste, kolik lidí vůbec neví, o čem mluvím. A přitom bydlí mnohdy jen pár metrů od ní. A věřte mi nebo ne, i slovo Jezdičák bylo pro mnohé neznámým pojmem.

Do jisté míry mě to zarazilo, pak jsem si ale uvědomil, že zejména nově přistěhovavší občané Tmaně v podstatě vůbec neměli žádnou možnost se tradiční místní názvy někde dozvědět. Podobné to bude v budoucnu zřejmě i s novými obyvateli budovaného domova pro seniory v prostorách bývalého tmaňského zámku a přilehlého dvora.

Proto se tedy po dohodě se starostou pokusím vám v několika pokračováních tmaňský místopis alespoň trochu přiblížit.

Budu vycházet z podobných informací prvního autora tmaňské kroniky Františka Zajíčka, zprávy druhého tmaňského kronikáře Bohumila Douska, který tmaňský místopis dost podrobně sepsal a doplnil ho o katastrální čísla ve své zprávě z 6. května 1974 a v neposlední míře i Františka Zacha, který údaje Bohumila Douska použil k tomu, aby je postupně zveřejnil v tmaňských Obzorech z roku 1992 a rozepsal ve svých příspěvcích z téhož roku.

Podle možností se pokusím jejich údaje shrnout, aktualizovat a doplnit povídání všech tří pánů svými vzpomínkami. Pokud mi to časově vyjde, zkusím některá pojmenování doplnit současnými fotografiemi.

Některá místa postupem doby bohužel zmizela, proto je ze svého povídání většinou rovněž vypustím. Nicméně - abyste nebyli ošizeni, na konci celého povídání uvedu kompletní údaje Františka Zacha. Třeba vás bude zajímat i to, co už nikdy neuvidíte.

Jak začít? Asi názvy jednotlivých tmaňských částí – místy, kde žijí lidé. Ve Tmani většina z vás bydlí, přece jen to tu trochu znáte - takže letem světem.

Tmaň

První dosud nalezená písemná zmínka o Tmani pochází z roku 1170. Před třemi lety byly připravovány oslavy 850. výročí obce, „díky“ Covidu musely být bohužel zrušeny.

Takže nejprve jednotlivé části Tmaně zhruba tak, jak historicky vznikaly:

1. **Zámek a přilehlé hospodářské dvory** – v současné době v horním dvoře probíhá přestavba budov na domov pro seniory – má být dokončena koncem letošního roku, rekonstrukce zámku je plánovaná od příštího roku.

Dolní dvůr je rovněž v soukromých rukou – ale jiných než zámek a horní dvůr.

2. **Chaloupky** - část Tmaně nacházející se pod lesem na jižní straně obce

3. **Náves** – část obce od Veského rybníka směrem ke škole

4. **V koutě** – několik budov od pomníků svatých na návsi směrem na západ

5. **Na Boru** – budovy v ulici K Lounínu a několik budov po pravé straně cesty směrem na sever. K této části obce patří i nová výstavba ze začátku současného milénia v okolí Travnatky.

6. **Hřiště** – Prostor od školy směrem na sever – dnešní ulice Revoluční, Budovatelů, Míru. Postaveno včetně Sboru Jiřího z Poděbrad (církve československá husitská) ve 20. letech minulého století. Ke Hřišti jsou počítány i domy v ulicích K Jednotě a Přátelství, které byly postaveny později - v 60. a 70. letech minulého století.

7. **Staré sídliště** – 6 budov kolem cesty od školy směrem ke hřbitovu. Postaveno v 50. a 60. letech minulého století pro budoucí zaměstnance nově budované vápenky Čertovy schody. Ke starému sídlišti patří i kulturní dům, postavený v lednu 1966 a lze k němu počítat i dva poslední domy po pravé straně silnice na hřbitov - původní ubytovnu VČS naproti fotbalovému hřišti přestavěnou v roce 2001 na 57 malometrážních bytů a dům s pečovatelskou službou dokončený v roce 2004.

8. **Nové sídliště** – část na západní straně obce – nad Veským rybníkem mezi cestami do Chodouně a na Lounín postavená původně jako bydlení pro pracovníky nově uvažované cementárny v Podskalí v roce 1983.

9. Při výpisu tmaňských pamětihodností nelze zapomenout na římskokatolický kostel svatého Jiří patřící k nejstarším kostelům v Čechách a vévodící hřbitovu na východní straně obce, na školu, postavenou v roce 1894 a sousoší svatých na návsi.

*Sbor Jiřího z Poděbrad (1926)
církve československé – husitské*

*Kostel sv. Jiří (1352)
církve římskokatolické*

*Kulturní dům
(9.1.1966)*

Tolik hodně zhruba k názvům jednotlivých tmaňských částí.

Lounín

Původně Mlúnin, byl dle zápisů vystavěn roku 1324 Heřmanem z Drahlína. Až do roku 1960 byl samostatnou obcí, po územní reorganizaci přešel pod správu obce Tmaň.

Leží asi 1,2 kilometru na západ od Tmaň. Podle Wikipedie je zde evidováno 44 adres. Osada se skládá ze vsi a jedné ulice podél cesty do Tmaň zvané Chaloupky.

Ve středu obce je malý rybníček zvaný Louže napájený ze studánky na jeho severní straně. Odtékající voda z něho posiluje v močálovitých lukách Lounínský potůček, který vtéká pod vrchem Studený do malého rybníčka V lukách a odtud pokračuje do Chodouně, kde se vlévá do řeky Litavky.

Na západní straně rybníčku Louže stávala dříve kovárna, dnes již dobrých 60 let zrušená a předělaná na obytné stavení. V čele návsi - na severní straně rybníka - je pomník padlých. Západně od rybníka - za bývalou kovárnou - je zděná kaplička se zvonkem. V okolí obce jsou dva lité kříže. Jiných významnějších památek není.

Rybník po rekonstrukci v roce 2000

*Rodinný domek postavený
na místě bývalé kovárny*

Osada Slavíky.

Osada patří od nepaměti ke Tmani. Jméno dostala po slavících, kterých prý v této překrásné dolině na zalesněných stráních bývalo hojně. První písemná zmínka o osadě pochází z roku 1590.

Je vzdálena od Tmaň asi 1,5 km a rozkládá se podél silnice do Zdic. Rybník uprostřed osady zásobuje vodou pramen z nedaleké studánky. Z rybníka odtéká voda Mlýnským potokem, který se vlévá do řeky Litavky u jezu na západním úpatí Koukolovy hory.

Na břehu rybníka byla 1.1.2001 vysazena jedna z pěti tmaňských lip milenia.

Osada Havlíčkův Mlýn. (Také „U Havlíčků“).

Samota v údolí pod přírodním výtvorem Kotýz má pět domů a rybník. Střed samoty tvoří rozsáhlý objekt mlýna. Je postaven na Suchomastském potoce a dříve sloužil k mletí obilí a později pro výrobu krmných směsí. Dnes je v soukromých rukou rodiny Havlíčkovy.

Historie mlýna byla popsána v červencovém Obzoru, takže vše podstatné tam lze najít.

Snad jenom perlička pro doplnění: 16.5.1868 byl tehdejší majitel dnešního Havlíčkova mlýna Dvorský jedním z dárců kamene Zlatý kůň do základů Národního divadla v Praze.

Amerika. (Také „V Americe“).

Říkalo se tak hájovně východně pod Koukolovou horou i později namísto ní níže nově postavené hájence pro správu zdejších lesů. Stejně pojmenování má i jižní strana lesa východně od Koukolovy hory. Název Amerika dle dochovaných zpráv vznikl patrně od toho, že tato samota, ač spadá do tmaňského katastru, je vzdálena daleko od Tmaně (téměř 2 km) v těsném sousedství osady Křížatky, která bývala dříve samostatná a nyní patří ke Královu Dvoru.

Nová hájovna v Americe postavená koncem 50. let minulého století

Hájovna u Duchoňů (Také „U Duchoňovic“).

Dříve to bývala hájovna, nyní soukromý domek na samotě zhruba v polovině cesty mezi Velkolomem Čertovy schody a rybníkem Jezdičák. Samota byla pojmenována po posledním majiteli hajném Cyrilu Duchoňovi, kterému byl dům za jeho dlouholeté služby přidělen

poslední majitelkou velkostatku Annou Nolčovou do užívání. Kolem domku protéká potůček. V tehdy keři nezarostlé louce nedaleko domku bývala studánka. V dřívějších dobách byla součástí této samoty ještě cihelna velkostatku, která však na přelomu 19. a 20. století zanikla.

Snímky jsou z října 2010

Zaniklá osada Podskalí.

Stávala necelých ¼ km pod hájovnou u Duchoňů směrem na východ - téměř na samém okraji Vápenky Čertovy schody. Po pravé straně silnice býval v přímém sousedství rybníka napájeného Suchomastským potokem mlýn a hospodářské budovy, na levé straně proti mlýnu stávala jednopatrová vila patřící majiteli mlýna. Rybník tvořil přírodní zásobárnu užitkové vody pro provoz mlýna a k rekreačnímu využívání. Suchomastský potok potom dále pokračoval údolím pod skalami lemován olšinami a loukami. Necelých pět set metrů od samoty Podskalí, po levém břehu potoka v zalesněné stráni, stávala lovecká chata patřící jednomu z největších tmaňských sedláků Josefu Špačkovi.

Samota byla idylicky začleněna do údolí obklopeného lesy a vápencovými skalními útesy. Podskalím vedla silnice ze Tmaně a Suchomast směrem do Králova Dvora a do Koněprus. Po pravé straně silnice se zvedaly strmé skály z vrstevnatých vápenců romantických tvarů. Tento přírodní útvar byl skutečně malebný. Přírodní kout k sobě lákal spoustu návštěvníků, zejména v jarních měsících, kdy se příroda začala obnovovat.

Po roce 1948 byl mlýn a budovy k němu patřící vyvlastněn, vila byla obydlena zaměstnanci Královských železáren, mlýn a hospodářské budovy posloužily jako místo pro tmaňské strojní traktorové družstvo.

V 60. letech minulého století byla výstavbou Velkolomu Čertovy schody samota Podskalí zlikvidována. Suchomastský potok byl zčásti sveden do podzemních kanalizačních rour a zčásti do betonového koryta vedoucího podél bývalé silnice, celé údolí bylo zavezeno zeminou, na jeho místě vyrostla vápenka a železniční vlečka a původní cesta přestala postupně sloužit pro jakoukoli dopravu. Zůstal jen rybník tvořící požární nádrž pro VČS a do jisté míry skály lemující pravou stranu bývalé silnice.

Historii Podskalí popsal hezky a podrobně František Zach v roce 1991 v malé brožurce Zaniklá samota Podskalí. Možná se k ní – bude-li zájem - v některém z budoucích čísel Obzoru vrátím.

Tak to by byla Tmaň a části, které pod její samosprávu patří, případně patřily. A mluvíme-li o místopisu, bude možná vhodné se zmínit i o turistických a naučných stezkách v nejbližším okolí Tmaně.

Turistické stezky v okolí Tmaně

Pro milovníky přírody a pěšího cestování lze v okolí Tmaně nalézt několik turistických stezek. Mapa je přesná, případní zájemci si tu svou trasu určitě najdou.

Pro ty línější alespoň krátký popis těch nejbližších:

Červená: Nádraží Zdice – Lounín – Málkov – Želkovice – Neumětely (bývaly doby, kdy se této cestě říkalo dálnice a bývala Tmaňáky i Lounínskými při cestách do Zdic hodně využívána. Nebylo divu – mezi Zdicemi a Tmaní nikdy neexistovala veřejná doprava, takže nezbývalo než vyrazit na vlak (případně od vlaku ze Zdic) per pedes – pěšky. Osobních aut tenkrát příliš moc nebylo (ve Tmani byla po 2. světové válce všeho všudy tři osobní auta – faráře Antonína Kouly, Josefa Špačka a mininákladáček kupce Františka Ježka) a pro Tmaňáky byla cesta po „dálnici“ cca o 1 km kratší než po silnici. Dnes už ji užívají téměř výhradně jenom turisté.

Zelená: má společnou trasu od zdického nádraží s červenou až k rozcestí cca 250 m před Světicemi u Lounína – poté společnou trasu opouští a odbočuje přes Slavíky na Koukolovu horu.

Žlutá: začíná na železniční zastávce v Popovicích – vede přes Koukolovu horu – rozcestí U křížku (v poslední době často nesprávně nazývané jako Pěticestí) – po silnici k Havlíčkovu mlýnu – Aksamitova brána – Kotýz – Koněpruské jeskyně a pokračuje dále přes Kodu na Tobolku až do Srbska

Naučné stezky:

Zelená NS Koukolova hora – Kotýz: začíná ve Slavíkách – Koukolova hora – dále je její trasa shodná až na Kotýz se žlutou TS.

Zelená NS: Naučná stezka Zlatý kůň: tvoří okruh – Koněpruské jeskyně – Houbův lom – lom Na Kobyle a po jiné trase se vrací ke vchodu do Koněpruských jeskyň. V Houbově lomu je povoleno sbírat zkameněliny trilobitů a jiné podobné havěti.

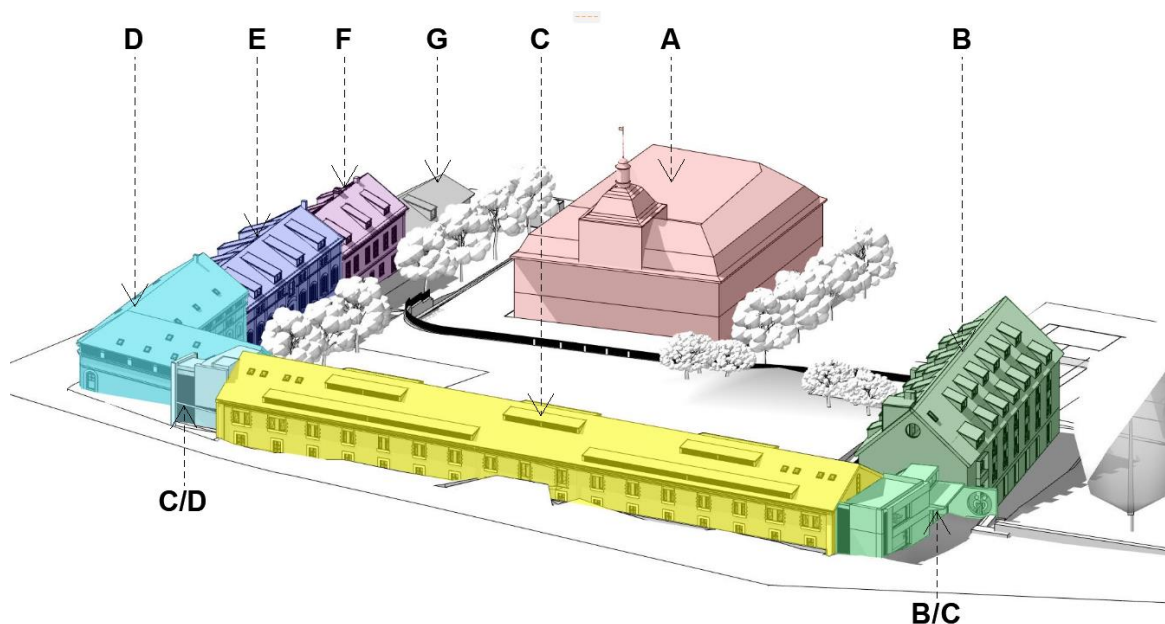
Zelená NS: Naučná stezka Koněpruské jeskyně – Borek: napojuje se na NS Zlatý kůň pokračuje přes Suchomasty až na Borek.

Tolik pro dnešní den. V příštím pokračování si povíme něco o kopcích, lesích a vodních plochách tmaňského a lounínského katastru,

autor František Procházka

REKONSTRUKCE HORNÍHO ZÁMECKÉHO DVORA TMAŇSKÉHO ZÁMKU

Milí čtenáři tmaňského Obzoru, podzim nám zaklepal na dveře v plné parádě a já mám i tento měsíc pro vás připravené krátké povídání o tom, co se událo na rekonstrukci zámeckého dvora ve Tmaňi.

Tak jako vždy i dnes začnu objektem **B** – novostavbou na místě bývalé sýpky. Možná jste si sami všimli, že veškeré pracovní síly se teď soustředí hlavně na dokončení objektů C, D a E, nicméně i tady na objektu B jsme se posunuli dále. V prvních třech patrech jsme tento měsíc už osadili okna. Poslední patro je vyzdéné, včetně štítů a jak jsem psala minule v dílně se připravuje konstrukce krovu. Původně jsme plánovali, že s osazením krovu začneme už na konci října, nicméně práce se protáhli a tak k osazování krovu dojde až tento měsíc.

O **objektu C** – tedy o bývalém kravíně, jsem Vám minule psala, že v prvním nadzemním podlaží probíhají dokončovací práce a dnes už Vám na fotkách můžu ukázat v jakém duchu a stylu se zařizují interiéry našich domovů pro seniory. Finální vybavování a zařizování má pod palcem sám ředitel domova pan Lukáš Drásta, který se snaží interiéry zútulnit, tak aby se u nás budoucí klienti cítili co nejpříjemněji.

Na druhém nadzemním podlaží ještě probíhají stavební práce, na fotografiích můžete vidět, přípravu šikmých podhledů v pokojích druhého patra, dále pak zateplování krovu a jeho následné zaklápění sádkokartonovými deskami. Na poslední fotce je příklad vyštukovaného pokojíčku na tomto patře, který se připravuje na lepení podlahové krytiny.

V objektu D – tedy v bývalé konírně již máme dokončenou jídelnu a její zázemí. Na prvním obrázku můžete vidět první dekorace na stěnách a na těch dalších je vidět zázemí jídelny vybavené gastrozařízením. Stejně tak jako na objektu C i zde v druhém nadzemním podlaží probíhají stále stavební práce. V průběhu října se celý krov pokryl střešními taškami, a tak už se můžeme pustit do zateplování krovu, přípravě sádkartonových podhledů, štukování zdí apod. Na obrázku můžete vidět chodbu v 2NP a jeden z připravovaných pokojů na tomto patře.

V minulém čísle jsem Vám **objekt E** – ukazovala hlavně z exteriéru a vy jste si tak mohli prohlédnou dokončenou fasádu. Dneska Vám dám náhlednou zase zpátky do interiérů tohoto objektu, abyste viděli, jak se dokončují první apartmány v prvním nadzemním podlaží, kde už je položena podlaha, navezený nábytek, instalují se kuchyně tak aby i tato část byla co nejdříve dokončena. V druhém podlaží pak můžete vidět zase chodbu a pokoj na tomto patře. Aktuálně se zatepluje krov, stěny jsou vyštukovány a brzy se začne s výmalbou a pokládkou podlahy.

Na závěr se s Vámi tento měsíc rozloučím fotkou již dokončeného parkoviště před hlavním vstupem do areálu, o kterém jsem Vám psala v minulých číslech. Nicméně jak víte, tak hospodářský areál zámku Tmaň je rozlehlý a tak rovnou navážu fotkou, na které je zachycen vnitřní dvůr areálu před objekty D a E., kam jsme se s přípravou cest a zpevněných ploch teď přesunuli. Vše se připravuje na vydláždění hlavní vnitřní cesty po které se budou pohybovat jak návštěvníci, tak klienti.

To je pro tento měsíc všechno. V příštím vydání se s Vámi podělím o další fotky dokončených cest, pokojů, apartmánů a určitě bude zas o čem psát. Do té doby Vám přeji co nejvíce příjemných a prosluněných podzimních dnů.

autor Tereza Franková

Naši milí sympatizanti,

obracíme se na Vás s velkou prosbou. V měsíci říjnu proběhlo otevření první části druhého domova Senlife ve vaší obci a my bychom velice rádi jeho interiéry vyzdobili podobně, jako je to na Mělníku. Postupně nakupujeme v aukcích a starožitnictvích odpovídající předměty, ale potřebujeme jich opravdu hodně.

Pokud máte doma nepotřebné hodiny/kukačky na zeď (i nefunkční), stará vydání časopisů Květy, Vlasta atd., LP desky i obaly od LP desek, talíře a ostatní porcelán, vázy a různé jiné skleněné dekorace, knihy, obrázky, prázdné rámy, zrcadla v rámech, pokojové květiny, starý trakař nebo vozík do zahrady, sochy do zahrady... přineste je prosím kdykoliv k nám do zámku na recepci.

Zapojte se do sbírky pro Senlife Tmaň a vyzdobte nový domov společně s námi 🍷

Za Vaše dary předem srdečně děkujeme!

Senlife Tmaň, Tmaň 1, info@senlife.cz

ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA TMAŇ

Vážení čtenáři,
bohatou fotodokumentaci k níže popisovaným akcím a aktuální informace naleznete na webových stránkách – www.skola-tman.cz

Mgr. Táňa Dvořáková – ředitelka ZŠ a MŠ Tmaň

Základní škola

Pro každou třídu nabízí škola i pravidelné kroužky. Tentokrát můžete nahlédnout do kroužku angličtiny pro druhou třídu. Začínáme pozvolna, hodně zpíváme, recitujeme a hrajeme si s novými slovíčky. Nejdůležitější je, že děti seznamování s novým jazykem baví.

Ve čtvrtek naši školu a školku navštívila hudební dvojice Gábina a Katka. Představení Oskárek v pohádkové knížce bylo zábavnou kombinací písniček z večerníčků, hádanek, říkadel, ale i dechových a pohybových cvičení. Všem se toto představení velice líbilo

Když se ve druhé třídě začíná s obtížným počítáním s přechodem přes 10, paní učitelka využije pro názornost veškeré dostupné pomůcky. Nebude to snadný úkol, ale bude se hledat tolik způsobů a cest, dokud všichni bezpečně neporozumí.

Den v první třídě. Jako každý den, tak i dnes první třída měla spoustu práce. Přidáváme další a další písmenka a trénujeme grafomotoriku, abychom se už posunuli k písankám a psaní prvních písmen a slov.

Kroužek angličtiny pro prvňáčky je zábavný a hravý způsob, jak malým dětem přiblížit anglický jazyk. Prostřednictvím her, písniček a aktivit si rozvinou úplnou základní slovní zásobu.

Druhá třída stále obnovuje a vylepšuje výzdobu své třídy i společné chodby. Kombinace voskových a temperových barev vytvořila podzimní koruny bříz. Kmen z novinového papíru vypadá překvapivě realisticky. Sami posuďte, jak se podzimní březový háj vyvedl.

Podzim hraje barvami a my v první třídě si také hrajeme. Právě nyní v prvouce probíráme ovoce a zeleninu na podzim.

V úterý 31. října navštívil naši školu halloweenský průvod masek ze školky. Ten byl rozhodně víc roztomilý než strašidelný. Povídali jsme si nejen o Halloweenu, ale i o nadcházejících Dušičkách. A jak vidíte na fotkách, opět se tématicky tvořilo.

Kolektiv ZŠ Tmaň

Mateřská škola

Tento měsíc nás čekalo spoustu zábavných aktivit, u kterých jsme se rozhodně nenudili. Užíváme si poslední letošní paprsky sluníčka...

Poznáváme přírodu a učíme se ji chránit...

Dlabeme dýně a oslavujeme Halloween...

Kolektiv MŠ Tmaň

KULTURA

Úspěšná diskotéka s Martinem Hrdinkou je zpět...

Kulturní život ve Tmani
vás srdečně zve na

DISKOTÉKU

s Martinem Hrdinkou

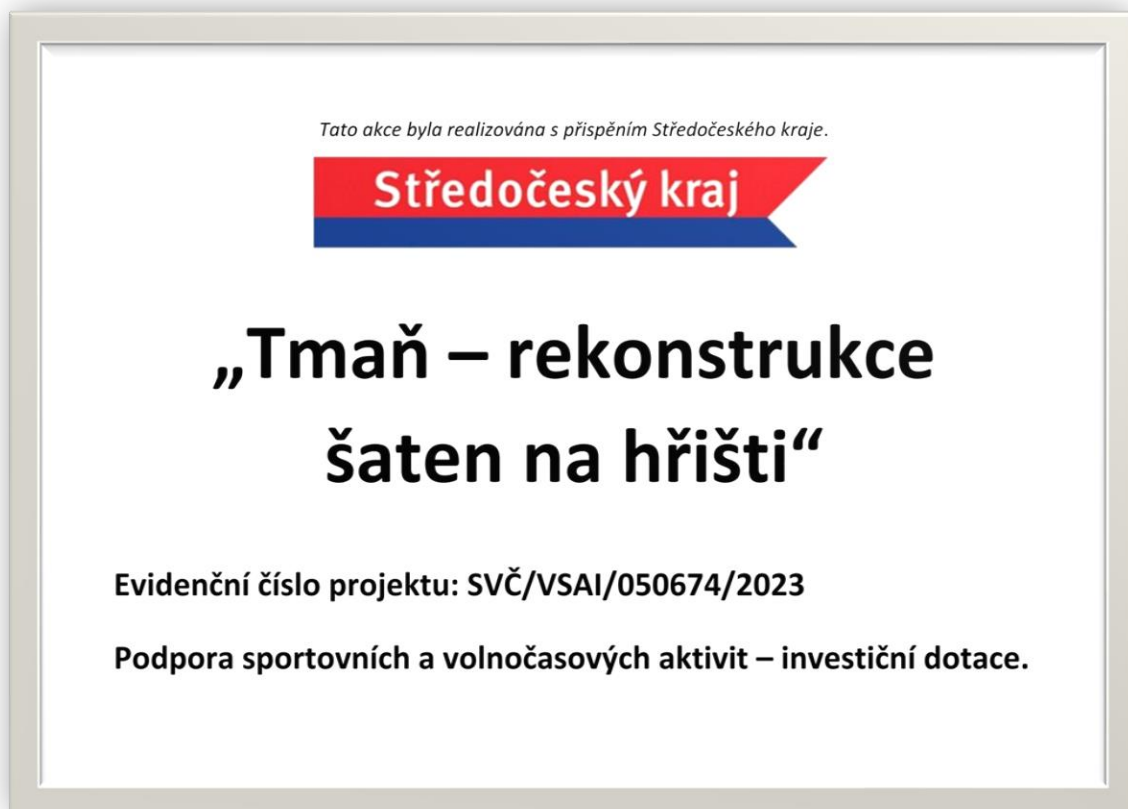
11. listopadu 2023 od 20:00
Kulturní dům Tmaň
Vstup 150,-
vstupenky jsou slosovateľné

@kulturni_zivot_tman

SPORT

Další úspěšná dotační akce roku 2023

Staré kabiny dostaly nový kabát a jsou zcela k dispozici našim nejmenším...

Naše tělovýchovná jednota s podporou obce, získala investiční dotační titul ze Středočeského kraje, který pomohl ke kompletní rekonstrukci starých kabin na fotbalovém areálu.

Došlo k rekonstrukci dvou šaten a koupelny, které byly v dezolátním stavu. Středočeský kraj nám na tuto rekonstrukci přispěl částkou 600 000,- Kč.

Tyto kabiny budou nyní sloužit našim nejmenším, jejichž členská základna se k naší radosti stále rozrůstá.

Již na konci letošní sezóny byly tyto nové prostory využity nejen při trénincích mládeže, ale i při mistrovských utkáních našich mladších žáků. V létě budou také sloužit pro potřeby školy a školky při jejich volnočasových návštěvách na fotbalovém hřišti nebo na sousední florbalové ploše...

Kabiny - Jaro 2023

Kabiny - Podzim 2023

INFO OBCE

Pohotovostní služby zubních lékařů

Pohotovostní služby zubních lékařů jsou **v listopadu 2023** zajišťovány na Berounsku a Hořovicku **v době od 08:00 – 11:00 hodin** takto:

Termín	Zubní lékař / adresa ordinace	Telefon
11.+12.11.2023	Dr. Blechová Pavla Karlštejn 322, Zdrav. středisko	311 681 533
17.11.2023	Dr. Závorová Iva Žebrák, A. Pacovského 277	311 533 447
18.+19.11.2023	Dr. Joukl Jan Králov Dvůr, Průmyslová 614	728 349 403
25.+26.11.2023	Dr. Cajthaml Jiří Drozdov 29	605 420 898

Zahradnictví Tmaň, ul. Profesora Krbce 64

Prodejní doba v listopadu 2023:

Pondělí – pátek: 9:00-16:00 hodin; sobota 9:00-12:00 hodin; neděle zavřeno

Pro vaši zahradu nabízíme široký sortiment menších či větších rostlin, květin, keřů a stromů, například: vřesovištní rostliny, trvalky, skalničky, azalky, rododendrony, kanadské borůvky, brusinky, okrasné trávy, okrasné keře a dřeviny, jehličnany. S výběrem rostlin pro vaše podmínky a stanoviště vám rádi poradíme.

V našem zahradnictví najdete též široký sortiment substrátů v různém balení od 20 do 75 l, například zahradnické substráty, substráty pro okrasné dřeviny, pro rododendrony a azalky aj., bílou rašelinu, drcenou kůru, mulčovací kůru.

Dále u nás můžete zakoupit zahradní náčiní, truhlíky, květináče, mísy, sezónní dekorace, keramiku, svíčky atd.

Prodej krmných směsí značky Versele Laga (Belgie) a Fink Nezvěstice pro králíky, nosnice, kuřata, kachny, kachňata, krůty, koně aj. Prodej doplňků výživy a vitamínů pro zvířata, prodej lizu, sušeného mléka pro jehňata a kůzlata, prodej granulí pro psy a kočky, napáječky a krmítka. Prodej krmiva a potřeb pro chov holubů.

Další podrobnosti, včetně fotogalerie nabízených produktů, najdete na webových stránkách Zahradnictví Tmaň: www.zahradnictvitman.cz.

Přivítáme vás v příjemném prostředí plném skalek, jezírek s rybami a lekníny, můžete u nás tedy i příjemně relaxovat.

Prodej vánočních stromků na plantáži bude probíhat od 6.12.2023

Přijďte se podívat. Těšíme se na vaši návštěvu!

OBZOR – informační časopis Obce Tmaň.

Registrováno na Ministerstvu kultury ČR – evidenční číslo: MK ČR E 10531

Vydává Obecní úřad Tmaň, IČO: 00233901. Internetové stránky: www.obectman.cz.

Adresa redakce: Obecní úřad Tmaň, 267 21 Tmaň. E-mail: ou@obectman.cz.

Nepodepsané příspěvky připravil redakční kolektiv ve složení:

Frühling Jaromír, Vínšová Petra, Rysová Kateřina, Soukupová Jiřina.

Redakční uzávěrka vždy 20. na příští měsíc.

Toto číslo vyšlo 8. listopadu 2023

Cena výtisku – 5 Kč,-